

Студијски програм: Јавна управа, локална самоуправа и јавне политике
Назив предмета: Управљање локалним буџетом и финансијама
Наставник: доц. др Марко Тмушић
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов: без услова
<p>Циљ предмета</p> <p>Стратешко управљање општинским финансијама представља значајну тему за сваку локалну самоуправу у циљу обезбеђивања дугорочне одрживости локалних услуга и инфраструктуре. Овај курс је фокусиран на значај <i>фискалне и финансијске аутономије</i> као важног стандарда Европске повеље о локалној самоуправи, те на анализу инструмената и механизима локалних буџета и финансија које имају за циљ могућност правовременог планирања активности, покривање текућих оперативних и периодичних трошкова, али и развој инвестиционих подухвата у капиталне пројекте, у циљу побошљања економског развоја локалних самоуправа (предузетничка локална власт). Амбиција овог предмета је да се студенти упознају с теоријским концептима али и практичним инструментима, методама рада, проблемима и изазовима који постоје у овом пољу.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Након завршеног курса студенти ће овладати знањем и практичним вештинама доброг управљања буџетом и локалним финансијама. То ће им омогућити да анализирају изазове и проблеме са којима се суочавају локалне власти у свету и код нас (економске кризе, недостатак средстава, а повећање потреба локалне заједнице), те да подигну вештине успешног решавања таквих проблема. Биће оспособљени да ваљано мере учинак локалних самоуправа, анализом локалних буџета, те управљањем локалним јавним приходима и расходима, бољим управљањем локалном имовином и услугама. У свом раду подржаваће партиципативно креирање буџета, развој добрих индикатора и бенчмаркинга у овој области, коришћење аналитичких инструмената (као табеле пореског оптерећења општине, кредитне способности) као и вештинама издавања муниципалних обвезница, бољег коришћења имовине, примене искустава зона унапређеног пословања, као и креирања Јавно приватних партнерстава у разним развојним пројектима.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава:</i></p> <p>Овај курс ће анализирати модел локалних финансија (централизован, мешовити и децентрализован) као и смисао и <i>значај фискалне и финансијске аутономије локалних власти</i>, са акцентом на изворне приходе локалне самоуправе као индикатора њихове веће аутономије. На теоријским основама анализе буџета, буџетских принципа и начела, те процедуре усвајања и реализације буџета, посебно ће се истаћи значај добре финансијске и буџетске аутономије (локална пореска управа), као и њени капацитети да подржи добар фискални и финансијски менаџмент, који укључује како стратегију развоја, тако и добар политички менаџмент. Посебна пажња ће бити посвећена развоју <i>партиципативног креирања буџета</i>, уз укључивање грађана и локалне заједнице (јавне расправе), чиме се отвара могућност грађанима да се изјасне о квалитету услуга добијеним улагањима из буџета (за шта је потребан <i>бенчмаркинг, адекватни индикатори ефикасности и транспарентности</i> у раду саме администрације).</p> <p>Побољшање у погледу управљања буџетом и локалним јавним финансијама (демократичност, транспарентност, ефикасност и одговорност), као и јачање инвестиционих вештина су битни аспекти побољшања стања у овој области која је предуслов успеха у раду локалних власти. Посебна пажња у делу ће бити посвећена развојним потенцијалима <i>програмских буџета</i> (постоје скоро 10 година у Србији, још увек у развоју). На конкретним примерима ће бити анализирани сви аспекти овог процеса: изглед буџета, његова структура, као и фазе буџетског процеса и његове реализације, почев од јавних дебата и укључивања заједнице у планирање буџета, све до анализе задовољства услугама од стране грађана (cost-benefit анализа оравданости обима издатака у одређене услуге, и сл.). Посебна пажња ће бити посвећена и <i>другим системима финансирања локалне самоуправе</i>, који су у великој мери условљени <i>кредитном способношћу</i> општине, те њеним могућностима и потенцијалима приступа разним изворима финансирања (државни, европски и међународни пројектни фондови, муниципалне обвезнице, ЈПП пројекти, те приступ тржишту капитала уопште). Значајна и корисна искуства и пракса адекватног <i>управљања јавном имовином локалне власти</i> која доприноси подизању предузетничких капацитета и буџетске снаге општине, заједно са искуствима <i>зона унапређеног пословања</i>, јесу важни инструменти унапређења локалне самоуправе и бољег коришћења и приватне имовине (примери добре праксе и у Србији).</p> <p>Отуда је веома значајно јасно праћење учинка локалних самоуправа – мерење њихове економске ефикасности, анализа праксе њиховог задуживања и развој кредитне способности, као кључни за ефикасно и одговорно управљање локалном самоуправом. У том правцу, интерна и екстерна контрола и ревизија су од великог значаја за оцену одговорности рада локалних власти.</p> <p><i>Практична настава:</i></p>

Практична настава подразумева примену стечених знања кроз симулације реалних ситуација: анализа пореских капацитета општине, града, степен фискалне аутономије мерено преко висине изворних и пренетих пореских прихода, планирање буџета, јавне дебате, привлачење инвестиција за капиталне пројекте, издавање муниципалних обвезница, како добро управљати јавном имовином, како успоставити зону унапређеног пословања итд. Студенти ће бити подстицани да узму практичну тему која се уклапа у њихово поље интересовања, да продубе знања и ураде семинарски рад.

Литература:

1. Кристић Саша, *Буџет као инструмент управљања јединицом локалне самоуправе*, Датастаутс, Београд, 2012.
2. Кристић Саша, *Интеграција стратешког планирања у процес буџетирања јединица локалне самоуправе*, Програм подршке општинама ИПА 2007 „Добра управа, планирање и пружање услуга“ и Досије студио д.о.о., Београд, 2012.
3. Илић Слободан, Спирић Драган, *Приручник о програмском буџету локалних самоуправа у Србији*, Olof Palme International Center, Фондација центар за демократију, Београд, 2015.
4. Милан Кеџман, „Концепт финансирања локалне самоуправе у Републици Србији“, *Индустрија*, број 2, 2010., стр. 155 – 175.
5. Antony Levitas, Gabor Peteri, *Реформа финансирања локалне самоуправе*, Палго центар, Београд, 2004.
6. David N. Ammons, *Municipal Benchmarks – Assessing Local Performance and Establishing Community Standards*, second edition, Sage Publications Inc., 2001.
7. Anwar Shah (ed.), *Local Public Financial Management*, Public Sector Governance and Accountability Series, The World Bank, 2007.
8. Anwar Shah (ed.), *Macro federalism and Local Finance*, Public Sector Governance and Accountability Series, The World Bank, 2008.
9. Peter Friedrich, Joanna Gwiazda, Chang Woom Nam, *Development of Local Public Finance in Europe*, CESifo Working Paper No. 1107, December 2003.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
------------------------------------	------------------------------	------------------------------

Методe извођења наставе: предавања, илустрација теорије на анализи реалних студија случаја, дискусија,

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања	15	писмени испит	
практична настава		усмени испит	50
колоквијум-и	15		
семинар-и	20		